

Gminny Program Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania
Narkomanii

Łukta 2018

I. WPROWADZENIE

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w Łukcie jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy w rodzinie i innych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych na terenie gminy Łukta.

II. PODSTAWY PRAWNE ORAZ DOKUMENTY KORESPONDUJĄCE Z REALIZACJĄ ZADAŃ W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE ŁUKTA

Podstawą prawną Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2018 jest:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2016 r., poz. 487), która stanowi kluczowy dokument kompleksowo regulujący zagadnienia związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Porządkuje kwestie dotyczące m.in.: zadań wykonywanych przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, źródła finansowania tych działań, funkcjonowania rynku napojów alkoholowych, postępowania wobec osób nadużywających alkoholu oraz przepisów karnych związanych z obrotem alkoholem oraz jego reklamą.

2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku., o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j z 2017 r. poz.783 ze zmianami) która stanowi kluczowy dokument kompleksowo regulujący zagadnienia związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkomanii.

3. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. z 2016 r., poz. 1492) przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów – **zgodnie a art. 9 ust.2 ustawy z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym** (Dz.U z 2015r. poz.1916). Elementem składowym programu są Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które funkcjonowały dotąd jako odrębne dokumenty. Jako cel strategiczny Programu wskazuje się wydłużenie życia w zdrowiu, poprawę zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w tym obszarze. W ramach Krajowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (KPPiRPA) wskazanych jest kilka głównych obszarów do realizacji:

- promocja zdrowia, w ramach której przewidziano m.in. podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, upowszechnianie informacji dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież, upowszechnianie wiedzy na temat zjawisk przemocy, w szczególności w rodzinach z problemem alkoholowy oraz wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży,

- szkolenie kadr, nacisk położono m.in. na kształcenie personelu medycznego, podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, rozwijanie systemu kształcenia specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień, osób pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz szkolenia profesjonalistów na temat FASD,

- zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów, w tym m.in.; ograniczania dostępności alkoholu, ograniczenie przemytu, podjęcie działań legislacyjnych w kierunku ograniczenia reklamy napojów alkoholowych, kontrolę i monitorowanie wydatkowania środków,

– profilaktyka, a ramach niej: profilaktyka uniwersalna, selektywna, wskazująca, redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa.

4.Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769) zawiera przepisy, w których wyliczone są zadania samorządu gminnego. Jednym z nich jest opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych, która obejmuje m.in. program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

5.Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), w której zawarto zadania własne samorządu gminnego, polegające m.in. na inspirowaniu i promowaniu nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz opracowaniu i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

6.Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego oraz wolontariacie (Dz.U. z 2016 r., poz. 239, 395) reguluje m.in. zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje społeczne w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Istotną kwestią jest możliwość zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych o charakterze lokalnym lub regionalnym. Działalność pożytku publicznego określona w ustawie to działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie, a sfera ta obejmuje zadania w zakresie m.in. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

7.Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

8.Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Łukta lata 2012-2022, określający działania związane z przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łukta.

Zgodnie z Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przyjmuje się, iż napój alkoholowy jest specyficznym towarem, wymaga specjalnych regulacji prawno-administracyjnych oraz finansowych umożliwiających wyższy stopień kontroli niż ta, która obowiązuje w systemie wolnorynkowym wobec innych produktów, dlatego też stosuje się odpowiednio uchwałę Rady Gminy Łukta, określającą liczbę punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na władze gminy obowiązek prowadzenia działań zmierzających do ograniczenia dostępności do napojów alkoholowych. W Gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określa się następujące potrzeby ograniczające dostępność do alkoholu:

- 1) potrzeba funkcjonowania Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której zadaniem jest między innymi przygotowywanie, konsultowanie i opiniowanie projektów uchwał Rady Gminy dotyczących problematyki uzależnień oraz wynikających z używania tych substancji problemów społecznych,
- 2) potrzeba prowadzenia szkoleń dla przedstawicieli poszczególnych służb i instytucji, a także podmiotów działających na terenie gminy (m.in. przedsiębiorców prowadzących sklepy, lokale gastronomiczne z napojami alkoholowymi) wskazujących na znaczenie, wagę problemów alkoholowych oraz innych uzależnień dla społeczności lokalnej.

Biuro Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów alkoholowych znajduje się na parterze wobec czego nieograniczony dostęp do pomocy mają osoby niepełnosprawne.

III. OPIS SYTUACJI W ZAKRESIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W ŁUKCIE

1. W 2016 zlecieliśmy firmie zewnętrznej (Oficyna Profilaktyczna Kraków) diagnozę problemów społecznych, badania zakończyły się w grudniu 2016 r. Celem tworzenia tego raportu było przedstawienie problemów społecznych dotyczących gminę Łukta w odniesieniu do opinii jej mieszkańców (dzieci i młodzieży szkolnej, osób dorosłych, sprzedawców alkoholu na terenie gminy). Przeprowadzenie badania ankietowego, a następnie analiza otrzymanych odpowiedzi pozwoliły na dokonanie podsumowania i wyciągnięcie następujących wniosków diagnozujących lokalne zagrożenia społeczne min:

- Zdaniem dorosłych mieszkańców gminy poważnym problemem jest nadmierne spożywanie alkoholu, taki stan rzeczy utrzymuje się od wielu lat
- Zdaniem osób dorosłych mieszkańców gminy alkohol jest stosunkowo łatwo dostępny dla osób nieletnich i osób nietrzeźwych.
- Młodzież szkolna najczęściej zdobywa alkohol dzięki starszym kolegom i osobom obcym znajdującym się obok sklepu
- Dzieci i młodzież szkolna, a także osoby dorosłe mają błędne wyobrażenie na temat alkoholu np. uważają, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce oraz, że nie uzależnia
- Widoczny jest także problem uzależnienia nikotynowego zarówno wśród dorosłych jak i uczniów
- Zazywanie środków psychoaktywnych nie jest problemem na terenie gminy, jednocześnie niepokojąca jest niewiedza oraz tolerancja względem substancji psychoaktywnych, np. prawie połowa badanych uczniów uważa, że okazjonalne zazywanie marihuany nie uzależnia. Brakiem gruntownej wiedzy w tym zakresie odznaczają się także osoby dorosłe
- Prawie 40% badanych osób dorosłych i ok. 65% uczniów było świadkami przemocy. Część z nich doświadczyła ich osobiście (19% dorosłych i ok. 40% uczniów)

2. Dane dotyczące działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łukcie - nowych wniosków w 2017 roku wpłynęło 7 nowych wniosków o podjęcie działań wobec uzależnionych.

2. Pomoc udzielana uzależnionym mieszkańcom oraz ich rodzinom. Udzielaniem pomocy w różnych formach zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Udziela m. in. pomocy finansowej i materialnej rodzinom z problemami alkoholowymi. Liczba rodzin korzystających z tej pomocy w ostatnim roku nieznacznie się zmniejszyła.

Tabela 1. Dane dotyczące pomocy finansowej dla rodzin z problemem alkoholowym udzielonej w latach 2013- 2017 (stan na dzień 30.11.2017r.) przez GOPS Łukta

	2013	2014	2015	2016	2017
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej GOPS	344	330	313	292	289
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej GOPS objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny, w tym z powodu narkomanii	13 0	13 0	9 0	8 0	6 1

3. Pomoc psychologa zatrudnianego przez wójta w ramach środków na profilaktykę - z pomocy skorzystało 23 rodziny (25 osób), w tym 11 rodzin kilkakrotnie uczestniczyło w konsultacjach. 5 osób mimo wcześniejszego umówienia, nie przybyło na spotkanie.

4. Instytucje oferujące pomoc terapeutyczną:

a) Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego – samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej, organ założycielski -Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego;

-Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych, m.in.: leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych, leczenie psychoz alkoholowych, detoksykacja, wydawanie opinii sądowo-psychiatrycznych

-Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu (z Pododdziałem Dziennym), m. in.: realizacja programów psychoterapii uzależnienia od alkoholu, świadczenia indywidualne udzielane osobom uzależnionym, działania konsultacyjno -edukacyjne dla członków rodzin osób uzależnionych, programy terapeutyczne dla osób współuzależnionych prowadzone w punkcie konsultacyjnym

b) NZOZ Przychodnia Psychoterapii, Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Olsztynie przy ul. Puszkina 13, m. in. w zakresie: psychoterapia, poradnictwo dla osób oraz rodzin z problemem narkotykowym, psychoterapia osób uzależnionych od alkoholu utrzymujących abstynencję , grupy edukacyjno-motywuujące dla osób skierowanych na leczenie przez Sąd Rodzinny, oddział dzienny uzależnień bliżej nie scharakteryzowanych, program metadonowy dla osób uzależnionych od heroiny

c) Szpital we Fromborku i Lidzbarku Warmińskim- z usług tych placówek również korzystają osoby z naszego terenu.

d) poradnie ambulatoryjne w Morągu i Ostródzie

5. Ilość wszczętej procedury Niebieska Karta:

Tabela 2. Zestawienie Niebieskich Kart sporządzonych w latach 2013 – 2017 (stan na dzień 30.11.2017r.)

Instytucja zakładająca Niebieska Kartę	Liczba założonych Niebieski Kart				
	2013	2014	2015	2016	2017
Policja	3	18	10	5	10
GOPS	2	1	2	2	4
Oświata	0	0	0	0	0
Służba Zdrowia	0	0	0	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0	1	0
RAZEM	5	19	12	8	14

6. Wobec trzech osób w 2017 r. zostało zastosowane sądowe zobowiązanie do leczenia odwykowego, obecnie czekamy na opinie biegłych o stanie ich uzależnienia.

❖ IV. CEL STRATEGICZNY PROGRAMU

Ograniczenie występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz nowych problemów społecznych, kryminalnych, epidemiologicznych bezpośrednio z nimi związanych.

❖ V. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

- ❖ Dążenie do zwiększania świadomości społecznej w zakresie właściwego postrzegania problemów uzależnień
- ❖ Profilaktyka problemów alkoholowych i narkotykowych
- ❖ Wspieranie osób i rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz z problemem przemocy w rodzinie
- ❖ Zwiększenie umiejętności i dzieci w radzeniu sobie z problemami oraz ograniczenie wczesnej inicjacji alkoholowej
- ❖ Propagowanie zdrowego stylu życia

VI. POWYŻSZE CELE BĘDĄ REALIZOWANE POPRZEZ NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- utrzymanie biura komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- przyjmowanie zgłoszeń, prowadzenie informacji na temat leczenia, współpraca z placówkami lecznictwa
- szkolenia komisji, innych grup zawodowych zaangażowanych w profilaktykę, szkolenie rady pedagogicznej, przeszkolenie do prowadzenia profesjonalnej profilaktyki

- współpraca z Domem Pomocy Społecznej w Molzie i Domem Pomocy Rodzinnej w Worlinach w zakresie szkolenia pracowników nt. pomocy dla osób uzależnionych i przebywających w w/w placówkach
- wsparcia dla osób, które przeszły leczenie stacjonarne i chcą nadal kontynuować dalszą terapię
- utrzymanie konsultacji psychologa, dla mieszkańców naszej gminy
- przygotowanie ulotek z informacją o działalności komisji i dostępności miejsc leczenia, w tym umieszczenie informacji na stronie Gminy Łukta oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łukcie
- prenumerata czasopism poświęconych uzależnieniu, przemocy, psychologii, pedagogiki oraz zakup specjalistycznej literatury
- zakup laptopa na potrzeby komisji i komputera stacjonarnego na potrzeby pracownika w Urzędzie Gminy, który zajmuje się wydawaniem wniosków na sprzedaż alkoholu oraz wszystkimi sprawami z tym związanymi.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - porady i konsultacje
- dofinansowanie szkoleń, wspieranie prac w ramach zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie
- zorganizowanie gminnego tygodnia walki z przemocą przy współpracy GOPS i GOK, kampania informacyjna i edukacyjna, udział w kompanii „Biała Wstążka”
- zakup i rozpowszechnianie broszur na temat zjawiska przemocy, alkoholizmu i uzależnień
- kierowanie wniosków do sądu w celu zobowiązania do leczenia odwykowego.
- zbieranie opinii o uzależnionych (GOPS, policja, szkoła), kierowanie na badania w celu uzyskania opinii biegłych o uzależnieniu.
- uczestniczenie w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych do spraw przeciwdziałania przemocy – udział w strategiach i projektach gminnych (GOPS), współpraca między służbami, wyjazdy w teren.
- Dofinansowanie terapii rodzinnych i terapii dzieci oferowanej przez placówki i instytucje znajdujące się poza terenem gminy.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży.

- ❖ Programy profilaktyczne dla szkół podstawowych i gimnazjum np. Strażnicy Uśmiechu, Domowi Detektywi, Przyjaciele Zippiego oraz inne
- oferty szkoleń dla nauczycieli i innych grup zawodowych zajmujących się profilaktyką – komunikacja, umiejętności wychowawcze, profilaktyka, dialog motywacyjny
- szkolenia dla rodziców – umiejętności wychowawcze, spotkania na świetlicach wiejskich, edukacja rodziców
- spotkanie z gimnazjum na Dzień FAS,
- obchody Światowego Dnia AIDS
- prowadzenie szkolenia w zakresie profilaktyki dla osób prowadzących i tych którzy chcą prowadzić pozalekcyjne zajęcia sportowe
- realizacja projektów pozalekcyjnych zajęć sportowych z naciskiem na profilaktykę
- zorganizowanie Świetlicy Dziennego Wsparcia dla dzieci przejawiających trudności wychowawcze
- organizowanie wyjazdu letniego dla osób, z rodzin gdzie występuje przemoc, bądź problemy wychowawcze z dziećmi
- Systematyczna kontrola sklepów
- Szkolenie dla sprzedawców alkoholu z wykorzystaniem metody wykorzystania „Tajemniczego klienta”
- Udział w kampaniach ogólnopolskich np. Zachowaj Trzeźwy Umysł.
- realizacja spektaklu profilaktycznego przez dzieci i młodzież

4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy poprzez następujące działania

- powierzenie lub wspieranie realizacji zadań organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność pożytku publicznego w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- zakup usług od podmiotów prawnych lub osób fizycznych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest faktycznym i realnym koordynatorem realizacji gminnego programu. Wymienione wyżej zadania będą realizowane przez: specjalistę ds. profilaktyki i uzależnień, szkoły, GOPS w Łukcie, policję, podmioty gospodarcze i osoby fizyczne podejmujące działania na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.

Obok ustawowych zadań gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych:

- opracowuje gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych,
- opiniuje projekty uchwał Rady Gminy dotyczące liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży tych napojów,
- opiniuje opracowanie warunków sprzedaży napojów alkoholowych,
- prowadzi kontrolę przestrzegania warunków wydawania i cofania zezwolenia na sprzedaż alkoholu oraz korzystania z tych zezwoleń,
- opiniuje decyzje o cofaniu zezwoleń, prowadzi monitorowanie problemów alkoholowych, przygotowuje sprawozdanie z realizacji programu
- opiniuje pod względem lokalizacji wnioski o zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych
- motywuje osoby zgłoszone do dobrowolnego podjęcia leczenia
- wobec osób, które były zgłoszone i nie podjęły dobrowolnie leczenia Komisja podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia przez sąd zobowiązania do leczenia odwykowego

Środki finansowe w kwocie **85 000 zł** niezbędne do realizacji gminnego programu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych pochodzić będą z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy.

Zadania realizowane w ramach niniejszego programu mogą być również finansowane z innych źródeł np. dotacji celowych, darowizn i innych wpływów od osób prawnych fizycznie.

Postanowienia końcowe .

Zasady wynagradzania członków Komisji:

Dieta w kwocie 8% najniższego wynagrodzenia obowiązującego w danym roku kalendarzowym należy się za:

- udział w posiedzeniu Komisji
- udział w kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych
- reprezentowanie komisji w sądzie

Dla członków komisji należy się zwrot kosztów podróży jeśli wyjazd związany jest z realizacją programu, na podstawie rozliczenia delegacji, za bilety lub ryczałtu za wyjazd samochodem.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy
Marta Drozdowska